

REFERAT |KRS| Formannskapet (2015-2019) d. 10-05-2017

Mødedato Onsdag d. 10. maj 2017 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Program for møtet.....	3
Universitetsbyen Kristiansand, handlingsplan 2018-2021.....	6
Kommuneplanens samfunnsdel for Kristiansand 2017-2030 - førstegangsbehandling.....	9
Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett.....	22
Invitasjon til å delta i prosjektet: Fornyelse og utvikling av lokaldemokratiet i kommuner som slår s	31

Punkt 61/17: Program for møtet

MØTEINNKALLING TIL FORMANNSKAPET

Dato: 10.05.2017 kl. 09.00

Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall medels snarest til Formannskapssekretæren tlf 38 24 34 79 / 98 28 79 38

PROGRAM FOR MØTET:

Kl. 09.00 – 09.30 **Nedleggelse av asylmottak orientering
ved leder helse- og sosial servicesenter Birgith Ness**

Behandling av sakskart

Kl. 11.00 **Utdeling av KRISTIANSAND BYS HEDERSMEDALJE**

SAKSKART			Side
61/17	201700007	Program for møtet	
62/17	201704430-1	<u>Formannskapssak:</u> Universitetsbyen Kristiansand, handlingsplan 2018-2021	
63/17	201612061-49	<u>Formannskapssak:</u> Kommuneplanens samfunnsdel for Kristiansand 2017-2030 - førstegangsbehandling	
64/17	201613390-1	<u>Bystyresak:</u> Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett	
65/17	201703187-2	<u>Formannskapssak:</u> Invitasjon til å delta i prosjektet: Fornyelse og utvikling av lokaldemokratiet i kommuner som slår seg sammen	

Harald Furre
ordfører
(sign.)

Punkt 62/17: Universitetsbyen Kristiansand, handlingsplan 2018-2021

Bilag

Prosess revidering Handlingplan Universitetsbyen Kristiansand (2).pdf

Dato 27. april 2017
Saksnr.: 201704430-1
Saksbehandler Toril Hogstad

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
10.05.2017

Universitetsbyen Kristiansand, strategi og plan for videre samarbeid

Sammendrag

Melding om Universitetsbyen Kristiansand ble vedtatt i Kristiansand bystyre og Styret for Universitetet i Agder i november 2011. Det ble utarbeidet en handlingsplan til meldingen for 2012-2015 som ble vedtatt i Kristiansand bystyre og Styret for UiA i november 2012. Handlingsplanen er prolongert til 2017.

27. januar 2017 ble sak om revidering av handlingsplanen behandlet i møte i Samarbeidsrådet – som består av Kristiansand kommune, Universitetet i Agder, Studentsamskipnaden i Agder, Ansgar Teologiske høgskole, NLA Mediehøgskolen Gimlekollen, og Noroff høyskolen. I tillegg var STA/Studentrådet invitert. Her ble det lagt fram et forslag til prosessplan og framdrift for revidering av handlingsplanen. Det ble i møtet enighet om at revisjonen skal gjennomføres ved å utarbeide et nytt strategidokument for det videre samarbeidet. Dette skal være et spisset, tydelig og kortfattet dokument som mobiliserer aktørene for sammen å utvikle og styrke Kristiansand som universitetsby og gjøre den attraktiv. Dokumentet skal bestå av felles strategi og mål, felles satsninger på utvalgte samarbeidsområder og framtidig samarbeidsstruktur.

Dette arbeidet skal prosjektorganiseres, med Kristiansand kommune og Universitetet i Agder som styringsgruppe og oppdragsgiver. Rådmannen foreslår at også Næringsforeningen i Kristiansandsregionen inviteres inn i styringsgruppa. Prosjektgruppa skal bestå av representanter fra Kristiansand kommune, UiA og Næringsforeningen i Kristiansandsregionen. Det skal etableres en referansegruppe der blant andre STA, høgskolene, SiA, Statsbygg, fylkeskommunene og representanter fra næringslivet inviteres til å delta.

Det skal være høy grad av deltakelse og involvering i prosessen mot et nytt dokument, med workshops, dialogkonferanse mm, og referansegruppa skal være involvert i utarbeidelsen av dokumentet. Det er planlagt høring etter godkjenning i styringsgruppa.

Arbeidet må ses i sammenheng med etablering av Business Region Kristiansand (brKRS) fra 01.09. 2017. Med brKRS vil det etableres et styringssystem for partnerskapet mellom næringsliv, akademia og offentlig sektor som vil samarbeide om større prosjekter. Utvikling og implementering av deler av strategien for universitetsbyen vil kunne være et sentralt felles prosjekt.

Det bør også vurderes om prosessen med K3 vil ha innvirkning på arbeidet med strategidokumentet.

Det anbefales at oppstarten – med arrangering av kick-off, workshops mm - blir fra august/september 2017, og at det tas sikte på endelig vedtak i bystyre og UiA-styre seinest innen juni 2018.

Forslag til revidering, prosjektorganisering og framdrift presenteres også for UiA-styret den 10. mai.

Forslag til vedtak

Det igangsettes arbeid med utarbeidelse av et strategidokument for det videre samarbeidet mellom UiA og Kristiansand som universitetsby. Dokumentet er klart for behandling i Kristiansand bystyre og Styret for UiA innen juni 2018. Formannskapet anbefaler at Næringsforeningen for Kristiansandsregionen inviteres til å delta i styringsgruppa.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:

Melding om Universitetsbyen Kristiansand. Til Kristiansand bystyre og Styret for Universitetet i Agder 2011.

<https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/om-kristiansand/universitetsbymeldingen.pdf>

Universitetsbyen Kristiansand. Handlingsplan 2012-15

<https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/politikk-og-administrasjon/om-kristiansand/handlingsplan-2012-2015-universitetsbyen-kristiansand.pdf>

Presentasjon i Samarbeidsrådet 27.02.17 «Fra by med universitet til attraktiv universitetsby»

Punkt 63/17: Kommuneplanens samfunnsdel for Kristiansand 2017-2030 - førstegangsbehandling

Bilag

Kristiansand mot 2030.pdf

Vedlegg 2 Innspill til planarbeidet med administrasjonens merknader.pdf

Sammendrag innspill i medvirkningsprosessen - Vedlegg 3.pdf

Planprogram vedtatt av bystyret 1 2 17.pdf

Rapportering visjon og posisjon for Kristiansand-siste.pdf

Vedtak FORMAN, 10052017, Sak 63/17, Kommuneplanens samfunnsdel for Kristiansand 2017-2030 -
førstegangsbehandling

Tilleggsnotat 19.05.17 - arealstrategi.pdf

Kristiansand mot 2030 - 190517.pdf

Dato 29. mars 2017
Saksnr.: 201612061-49
Saksbehandler Grete Sjøholt

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
10.05.2017

Kristiansand mot 2030 Kommuneplanens samfunnsdel 2017-2030 - førstegangsbehandling

Sammendrag

Kommuneplanens samfunnsdel er utarbeidet med bakgrunn i vedtatt planstrategi (Bystyret 21.9/sak 123/16), merknader fra bystyrets generaldebatt 23.november 2016 (sak 155/16) og planprogram fastsatt i bystyret 2.februar 2017 (sak 15/17).

Kommuneplanen er kommunens strategi for å møte fremtidens utfordringer. Formålet er å utforme samfunnsdelen som en tydelig og overordnet strategisk plan for utvikling av Kristiansand i et 10-12 års perspektiv. Kommuneplanen skal gi en sterkere prioritering av kommunens viktigste utfordringer og satsingsområder og strategier skal bli mer gjennomgående og tverrsektorielle. Målet er å avklare kommunens visjon og strategiske satsinger for en fremtidsrettet by som mange sentrale samarbeidspartnere, byens innbyggere og kommunen kan utvikle *i fellesskap*.

Plandokumentet er kortfattet og overordnet. For å møte de viktigste utfordringene mot 2030 foreslås det å spisse innsatsen på områdene samskaping som drivkraft, kompetanse for verdiskaping, deltakelse og inkludering og byvekst med kvalitet. Dette følges opp i ny arealstrategi ved å styrke Kristiansand som landsdelshovedstad og gjennom å utvikle Kristiansand til en kompakt by med urbane kvaliteter som utnytter nærheten til sjøen som en ressurs.

Planens innhold:

Visjon: En skapende by med ambisjoner!

Visjonen peker fremover, skal samle og inspirere byen til felles utvikling og endring. Visjonen vil også utfordre kommunen til en forpliktende holdning overfor sine innbyggere.

Byens posisjoner er utviklingsområdene som gjør byen kjent og attraktiv for næringsliv, innbyggere og besøkende. Posisjonene underbygger arbeidet kommunen og andre aktører gjør i fellesskap, med tanke på å utvikle Kristiansand til *en skapende by med ambisjoner*:

- *Attraktiv opplevelsesby*
- *Inkluderende storby*
- *Grønn innovasjonsby*

Bærekraftig utvikling som premiss

De store globale samfunnsendringene og Kristiansands utfordringsbilde ligger til grunn for at både økologisk, økonomisk og sosial bærekraft danner premiss for planarbeidet.

Forutsetninger

For at Kristiansand kommune skal lykkes med satsingsområdene må rammebetingelser innenfor økonomi, arbeidsgiverområdet og innovative administrative tjenester være på plass. Organisasjonen må være rigget for å møte framtidens behov. Følgende områder er vektlagt:

- *Samhandling er nøkkelen til god byutvikling*
- *Kristiansand kommunes økonomiske handlefrihet skal sikres*
- *Kristiansand kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver og en inkluderende organisasjon*
- *Kristiansand kommune skal være ledende på smarte løsninger, digitalisering og innovasjon*

Satsingsområdene peker på de områdene som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i planperioden. Satsingsområdene inneholder langsiktige mål «*slik vil vi ha det*» med flere strategier «*slik gjør vi det*». De tar utgangspunkt i premissene for planen, visjonen, globale megatrender og byens muligheter og utfordringer:

- *Samskaping som drivkraft*
- *Kompetanse for verdiskaping*
- *Deltakelse og tilhørighet*
- *Byvekst med kvalitet*

Hvordan planen svarer på globale megatrender som klimautfordringer, demografiske utfordringer, digitalisering, urbanisering og globalisering av samfunnet er behandlet gjennomgående i alle planens satsingsområder.

Kommuneplanen skal ivareta mange hensyn og høringsforslaget *Kristiansand mot 2030* har blitt til gjennom en bred medvirkningsprosess med innspill fra både barn og unge, sentrale partnere og innbyggere ellers.

Bystyret forutsatte en snarlig revisjon av arealdelen etter at samfunnsdelen er vedtatt. Regjeringen og samarbeidspartiene er blitt enige om å anbefale Stortinget at kommunene Kristiansand, Songdalen og Søgne slås sammen. Kristiansand kommune vil ikke starte arbeidet med kommuneplanens arealdel før dette er avklart. For å styre utviklingen i ønsket retning før det foreligger ny arealdel vil kommunen benytte boligprogrammet og egen planlegging mer aktivt.

Rådmannen vurderer at forslaget som legges fram til behandling ivaretar både føringer fra fastsatt planprogram, innspill og bystyrets generaldebatt. Dokumentet oppleves videre å være godt politisk forankret. Det blir nå viktig å høre innbyggerne, sentrale partnere og andre høringsinstansers synspunkter.

Forslag til vedtak

[Kommuneplanens samfunnsdel 2017-2030, datert mai 2017, sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn \(PBL § 11-14\). Høringsfrist 1.8.2017.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:

1. Kristiansand mot 2030. Høringsforslag mai 2016. Kommuneplanens samfunnsdel med overordnet arealstrategi 2017 – 2030
2. Sammendrag av innkomne merknader med administrasjonens kommentarer
3. Kommunens sammendrag av innspill i medvirkningsprosessen
4. Visjon og posisjon for Kristiansand by. Notat som dokumenterer workshop for sentrale aktører. Mind the Gap februar 2017.
5. Fremtidsbilder Kristiansand 2040. Link til innleverte bidrag [her](#)
6. Fastsatt planprogram Kristiansand mot 2030. vedtatt av Bystyret 1.2.2017

BAKGRUNN FOR SAKEN

Vedtatt planstrategi for Kristiansand (Bystyret 21.9.2016) klargjør at kommuneplanen skal revideres i to faser:

- Samfunnsdelen med overordnet arealstrategi revideres innen september 2017
- Arealdelen revideres deretter i tråd med samfunnsdelen

Siden regjeringen og samarbeidspartiene er blitt enige om å anbefale Stortinget at kommunene Kristiansand, Songdalen og Søgne slås sammen vil ikke Kristiansand starte arbeidet med kommuneplanens arealdel før dette er avklart.

Kommuneplanens samfunnsdel er utarbeidet med bakgrunn i vedtatt planstrategi (sak 123/16), merknader fra bystyrets generaldebatt 23.november 2016 (sak 155/16) og planprogram fastsatt i bystyret 2.februar 2017 (sak 15/17).

Formålet er å utforme samfunnsdelen som en tydelig og overordnet strategisk plan for utvikling av Kristiansand i et 10-12 års perspektiv. Planprogrammet anbefaler at kommuneplanen spisses slik at den viser en sterkere prioritering av kommunens viktigste utfordringer og at satsingsområder og strategier blir mer gjennomgående og tverrsektorielle. Planen skal avklare kommunens visjon og strategiske satsinger for en fremtidsrettet by som mange sentrale samarbeidspartnere, byens innbyggere og kommunen kan utvikle i fellesskap.

Følgende tema har vært sentralt i revisjonsarbeidet:

- Planlegge for fremtidige endringer i befolkningssammensetningen.
- Tilrettelegge for et innovativt, konkurransedyktig og attraktivt næringsliv.
- Utvikle et sosialt bærekraftig samfunn som er likestilt, inkluderende og trygt for alle, hvor alle opplever tilhørighet.
- Sikre barn og unge god oppvekst.
- Vurdere hvordan klimavennlig og mer robust samfunnsutvikling kan bli et mer gjennomgående tema på flere områder.
- Utvikle Kristiansand som kunst- og kulturby.
- Vurdere hvordan kommunen må prioritere, og utvikle egen organisasjon og tilrettelegge for en innovasjonskultur og arbeidsformer for å kunne nå ønsket utvikling.
- Vurdere hvilke konsekvenser ønsket samfunnsutvikling vil få for overordnede arealprinsipper og retningslinjer for byens fysiske utvikling.

Kristiansands utfordringer på grunn av byvekst, endringer i alderssammensetningen i befolkningen, ambisjoner og krav til en grønn og klimavennlig byutvikling skaper behov for en revidert langsiktig byutviklingsstrategi. Arealpolitikken er også et viktig virkemiddel for å tilrettelegge for et mer sosialt bærekraftig og inkluderende samfunn. Planprogrammet forutsetter at de langsiktige byutviklingsstrategiene skal utarbeides som et overordnet strategisk temakart basert på samfunnsdelen etter en drøfting av alternative framtidvisjoner for byens langsiktige utvikling.

Planprosessen

[Fremtidsbilder for Kristiansand 2041](#) er en avslutning av prosjektet *Framtidens byer*. Fremtidsbildene diskuterer alternative framtidvisjoner for Kristiansand i et langt perspektiv. 4 fagmiljø har vært invitert til å frembringe analyser, idéer og forslag basert på klimavennlig byutvikling. Dette arbeidet er gjennomført i samarbeid med Vest-Agder fylkeskommune. Bidragene har vært stilt ut i Rådhuskvartalet i tiden februar – april og har inngått i medvirkningsdebatten om fremtidens Kristiansand.

Formell prosess

Formannskapet vedtok å legge forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel ut på høring den 12.oktober 2016 og varslet samtidig oppstart av planarbeid (sak 110/16). Det ble sendt brev om høring av planprogram og oppstart av planprogram til offentlige myndigheter, organisasjoner, velforeninger mfl. Høringsfrist var satt til 28.november 2016. Planarbeidet ble varslet i Fædrelandsvennen og Kristiansand avis med link til kommunens hjemmeside.

Planprogrammet lå til offentlig ettersyn i tiden 14.oktober til 28.november 2016. Det kom inn 22 uttalelser til planprogrammet /planarbeidet. Innspillene ble behandlet i sak fastsetting av planprogram. Innspillene til selve planarbeidet er vist og kommentert i vedlegg 2.

Informasjon og medvirkning

I tråd med fastsatt planprogram er det gjennomført en omfattende informasjon- og medvirkningsprosess i planfasen. Dette er gjort i form av møter internt i kommunen og dialogmøter med regionale myndigheter, de frivillige, interesseorganisasjoner og kommunens samarbeidspartner innen næringsliv, kultur- og idrettsliv, academia samt studentorganisasjoner og et eget opplegg for barn og unge:

- 18.11.16 Info om planarbeidet på Rundebordskonferansen om klima (VAF), Grønt Senter
- 21.11.16 Møte med rådet for funksjonshemmede
- 30.11.16 Arbeidsmøte med de frivillige
- 12.12.16 Møte med eldrerådet
- 11.01.17 Arbeidsmøte om visjon og posisjon med sentrale partnere
- 15.02.17 «Fremtidsbilder Kristiansand 2041» - åpent debattmøte
- 15.02.17 Dialogmøte Forum for tro og livssyn
- 17.02.17 Dialogmøte med NiKR
- 28.02.17 Åpen kontordag – overordnet arealstrategi
- 01.03.17 Arbeidsmøte med studenter ved UiA: Kristiansand 2030 og Universitetsbyen
- 10.03.17 Bynett Sør (faglig samarbeid mellom UiA og sørlandsbyene) Fremtidsbilder 2041
- 15.03.17 Arbeidsmøte med sentrale aktører om prioritering av posisjoner og visjon
- 17.03.17 Hva betyr det grønne skiftet for Kristiansand? – møte med miljøaktører/interesser

Barn og unge:

- 18.01.17 Ungdomsutvalget: Informasjon om planarbeidet.
- 19.01.17 Innovasjonscamp 8. og 9. trinn Oddemarka: Klimavennlig byutvikling
- 15.02.17 Ungdomsutvalget: Workshop – om framtidens Kristiansand
- 15.02.17 Innovasjonscamp med forskerlinja Vågsbygd videregående skole

I arbeidet med involvering av barn og unge har en også gjort bruk av en mobilapplikasjon (iKRS). Dette i form av en pilot for å teste om dette er en egnet kanal for å få innspill til planarbeid. I tillegg har resultatene fra ulike medvirkningsopplegg vært presentert på kommunens hjemmeside både som egne nyheter og på egen side for revisjonsarbeidet.

Korte sammendrag fra innspillene er samlet i vedlegg 3. Prosessleder Mind the Gap AS har levert en rapport fra arbeidsmøtet 11.januar 2017 om visjon og posisjon. Rapporten har vært framlagt for Formannskapet tidligere i prosessen og ligger som vedlegg til saken.

Regional forankring

- 03.11.16 Regionalt planforum: forarbeid til planprogram
- 07.03.17 Fremtidsbilder for Kristiansand 2041 lagt frem i Fylkesutvalget i Vest-Agder
- 06.04.17 Regionalt planforum: foreløpig utkast til plan

Politisk forankring

I tillegg til formell politisk behandling av planstrategi og planprogram har planarbeidet vært politisk forankret på følgende måte:

19.11.15 Formannskapet: Arbeidsmøte: Om behovet for revisjon av kommuneplanen
02.11.16 Formannskapet: Temamøte og opplegg til generaldebatt i bystyret
23.11.16 Bystyret: Generaldebatt: Føringer for planarbeidet
07.12.16 Formannskapet: Orientering om fremdrift og prosess
15.02.17 Formannskapet og inviterte politikere: Presentasjon av 4 Fremtidsbilder 2041, samt vinnerutkastet fra innovasjonscamp med 8. og 9. trinn.
08.03.17 Formannskapet: Informasjon om innspill fra medvirkningsprosessen
22.03.17 Formannskapet: Tema: Visjon, posisjon og satsingsområder for planen
05.04.17 Formannskapet: Tema: Retningsmål og overordnet arealstrategi

Politisk ledelse har også deltatt på medvirkningsmøtene knyttet til arbeidet med ny visjon og Fremtidsbilder 2041. Alle hovedutvalgene har fått informasjon om hovedinnholdet i planforslaget.

Planens innhold

Planen er kommunens strategi for å møte fremtidens utfordringer. Plandokumentet er kortfattet og overordnet og inneholder følgende hovedmomenter:

Visjon: En skapende by med ambisjoner!

Visjonen peker fremover, skal samle og inspirere byen til felles utvikling og endring. Visjonen vil også utfordre kommunen til en forpliktende holdning overfor sine innbyggere.

Byens posisjoner er utviklingsområdene som gjør byen kjent og attraktiv for næringsliv, innbyggere og besøkende. Posisjonene underbygger arbeidet kommunen og andre aktører gjør i fellesskap, med tanke på å utvikle Kristiansand til *en skapende by med ambisjoner*:

- *Attraktiv opplevelsesby*
- *Inkluderende storby*
- *Grønn innovasjonsby*

Globale megatrender og konsekvenser for Kristiansand omhandler hvordan megatrendene knyttet til klimaendring, demografisk endring, globalisering, urbanisering og digitalisering påvirker både samfunnsliv, arbeidsliv og naturen og hvilke konsekvenser dette også har for Kristiansand. I tillegg omtales Kristiansands særskilte utfordringer og muligheter.

Bærekraftig utvikling som premiss

De store samfunnsendringer og Kristiansands utfordringsbilde ligger til grunn for at både økologisk, økonomisk og sosial bærekraft danner premiss for planarbeidet. Planen viser hvordan kommunen skal møte samfunnsendringene, både ved å ta tak i utfordringene og gjennom å utnytte mulighetene. Dette gjennom å legge til rette for en kompakt by som ivaretar alle de tre bærekraftprinsippene med vekt på følgende momenter:

Økologisk	• Utvikling av lavutslippssamfunnet• Tilpasning til klimaendringer og fremtidig beredskapsbilde
Økonomisk	• Innovasjon og nyskaping i offentlig og privat virksomhet• Gode rammevilkår for utvikling av et attraktivt næringsliv
Sosialt	• Inkludering, likestilling og tilhørighet• Rettferdighet, trygghet og trivsel

Satsingsområdene peker på de områdene som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i planperioden. Satsingsområdene inneholder langsiktige mål «*slik vil vi ha det*» med flere strategier «*slik gjør vi det*». De tar utgangspunkt i premissene for planen, visjonen, globale megatrender og byens muligheter og utfordringer:

- *Samskaping som drivkraft* omhandler Kristiansand som landsdelssenter og byens regionale rolle. Kristiansand er tilrettelegger og pådriver som samarbeidspart og nettverksbygger for utvikling av landsdelen. Arbeidet skal skje i nært samarbeid med byens og regionens øvrige aktører.
- *Kompetanse for verdiskaping* omhandler utvikling og tilrettelegging for næringsliv og kompetanse. Byens evne til å ta i bruk samlede ressurser, produkter og kunnskap vil være avgjørende for byens attraktivitet, regional vekst og internasjonal konkurranseevne.
- *Deltakelse og tilhørighet* omhandler innsatsen for at alle innbyggere skal oppleve økt livskvalitet, tilhørighet, trygghet og inkludering og hvordan kommunen må tilrettelegge for at alle kan delta likeverdig på alle samfunnsarenaer og kan være aktive i utvikling av lokalsamfunnet.
- *Byvekst med kvalitet* viser hvordan kommunen vil legge til rette for en byutvikling som tar hensyn til endringer i befolkningens alderssammensetning og ivaretar behovet for redusert klimagassutslipp og god beredskap. Dette skal skje gjennom kompakt byutvikling med økt kvalitet i byrom og nærmiljø.

Hvordan planen svarer på klimautfordringer, demografiske utfordringer digitalisering, urbanisering og globalisering av samfunnet er behandlet gjennomgående i alle planens satsingsområder.

Forutsetninger

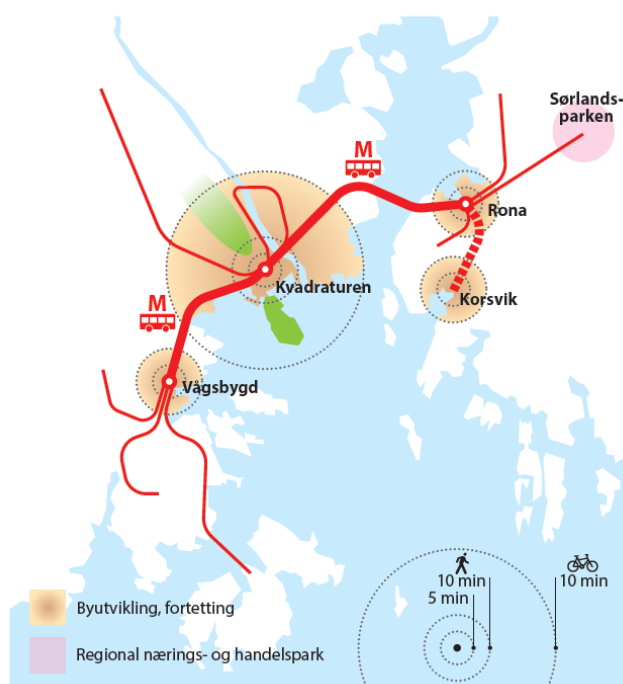
For at Kristiansand kommune skal lykkes med satsingsområdene må rammebetingelser innenfor økonomi, arbeidsgiverområdet og innovative administrative tjenester være på plass. Organisasjonen må være rigget for å møte framtidens behov. Følgende områder er vektlagt:

- *Samhandling er nøkkelen til god byutvikling*
- *Kristiansand kommunes økonomiske handlefrihet skal sikres*
- *Kristiansand kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver og en inkluderende organisasjon*
- *Kristiansand kommune skal være ledende på smarte løsninger, digitalisering og innovasjon*

En kompakt by ved sjøen - overordnet arealstrategi

Kristiansand skal styrkes som landsdelshovedstad ved å utvikles til en kompakt by med urbane kvaliteter som utnytter nærheten til sjøen som en ressurs. Det skal utvikles attraktive og levende sentre med stor grad av funksjonsblanding. Ytre rammebetingelser som klimaendring, demografisk endring og globalisering, urbanisering og digitalisering gir konsekvenser for overordnet arealstrategi som igjen gir overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv.

Hovedgrepene er vist i prinsippsskisse og utdypet i overordnede strategier:

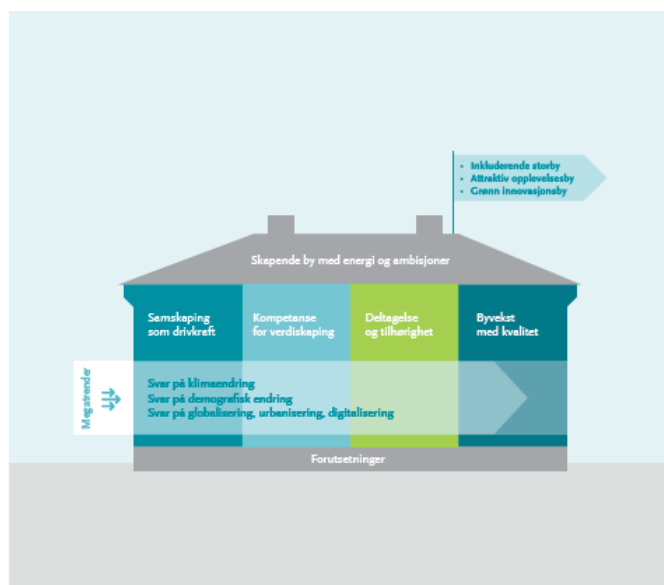
Overordnede strategier for all arealplanlegging i Kristiansand kommune

1. Redusere transportbehovet gjennom god samordning av bolig-, areal- og transportplanlegging.
2. Legge til rette for at veksten i persontransporten tas gjennom gange, sykkel og kollektive løsninger.
3. Utvikle og sikre grønne korridorer og opprettholde markagrensen.
4. Sikre grønnstruktur, landbruk og naturmangfold.
5. Sikre strandsonen for allmennheten og etablere en sammenhengende kyststi/strandpromenade.
6. Utvikle senterområder med leiligheter, dagligvarebutikk, andre tjenester og sosiale møteplasser tilpasset det omlandet det skal betjene og tilrettelagt for en aldrende befolkning.
7. Sikre god alderssammensetning i boområder.
8. Sikre tilstrekkelige arealer slik at eksisterende industri- og næringsvirksomheter med sjøtilknytning kan videreutvikles og ikke bygges inne.
9. Sikre og utvikle gode arealer til offentlig tjenesteyting i sentrum og sentrumsnære områder.

Videre gis det føringer for:

- Senterstruktur, herunder styring av Kvadraturen med randsone og fremtidig utvikling av nytt senter ved Korsvikfjorden
- Lokalisering av besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter
- Lokalisering av boligbygging

Hovedgrepet i planen kan illustreres som et hus som påvirkes av de globale trendene:

Interne rammebetingelser innen økonomi, arbeidsgiverpolitikk, tjenesteyting og at organisasjonen er rigget for fremtiden er **forutsetninger** for at kommunen kan lykkes med sin virksomhet og satsingsområdene - de ligger derfor som **grunnmur** i huset.

Eksterne megatrender påvirker også kommunens virksomhet og byens utvikling på alle områder. Svar på disse er derfor symbolisert som **gjennomgående gulv** i figuren.

Visjonen skal peke langt fram i tid for å gi retning til utvikling av byen. I figuren er den derfor satt øverst, som **tak**.

Posisjonene er kvaliteter vi ønsker å være kjent for, derfor settes disse høyt som **flagg** på taket og kommuniseres tydelig.

Satsinger for Kristiansand mot 2030 symboliseres med **bærende søyler**. Satsingene er kjernen i strategien, de bygger på forutsetninger, blir påvirket av megatrendene og bærer Kristiansands visjon og posisjoner.

VURDERING

Oppfølging av planprogram og bystyrets generaldebatt

Fastsatt planprogram har vært førende for både prosess, premisser og rammer for planarbeidet. De tematiske merknadene fra bystyrets generaldebatt ble innarbeidet i planprogrammet før bystyrets behandling. Føringerne fra generaldebatten har i tillegg blitt sterkt vektlagt i prosessarbeidet og i valg og innretning av satsingsområder, mål og strategier i planforslaget.

Det er gjennomført en omfattende medvirkningsprosess. Denne omfatter både utforming av ny visjon og posisjoner, innspill til innholdet i planen og innspill til fremtidig arealstrategi. Det er gjennomført egne opplegg for barn og unge som har tatt i bruk nye metoder som egen involveringsapp og gjennomført innovasjonscamper for både ungdomsskoletrinnet og videregående samt i samarbeid med studentorganisasjonen i Agder (STA) gjennomført workshop med studentene ved UiA. Innspillene vurderes som viktige for forankring av planarbeidet og for innholdet i planen. Prosessen har også gitt kommunen nyttig erfaring om hvordan en kan bli bedre til å involvere barn og unge, innbyggere og samarbeidspartnere i en tidlig planfase. Innspillene er kommentert nedenfor.

3 sentrale tema og utredningsbehov er vektlagt i planprogrammet:

Planen som styringsdokument:

Plandokumentet er gjort kortfattet og overordnet. For å møte de viktigste utfordringene mot 2030 foreslås det å spisse innsatsen på de viktigste områdene. Dette innebærer også at strategien går rett på visjonen, mål og strategier uten for mye utdypinger. Sentrale føringer for planarbeidet og et utdypende utfordringsbilde gjentas ikke i plandokumentet, men forutsettes gjort rede for i planprogrammet.

Visjon og valg av posisjoner er blitt til i en bred prosess med sentrale aktører. Rådmannen oppfatter dette som viktig både for å finne fram til hva sentrale aktører og kommunen kan enes om som felles visjon for utvikling av byen, og for å styrke eierskapet til gjennomføring av felles prosjekter etter at planen er vedtatt.

Overordnet arealstrategi er knyttet opp til samfunnsdelen for å styrke samhørigheten mellom mål og strategier i samfunnsdelen og oppfølgende arealpolitikk. De overordnede prinsippene fra satsingsområdene er videreført i arealstrategien. Mer detaljert oppfølging vil skje i kommuneplanens arealdel, detaljplaner og arealforvaltning.

LIM-plan (Likestilling, inkludering og mangfold) for Kristiansand, krimforebyggende plan, Universitetsbymeldingen og strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen er gjennomgått. Hovedsatsingen fra disse er innarbeidet. De brede og mer spesifikke satsingene på disse områdene forutsettes gjennomført i tråd med de vedtatte planene. Frivillighetsmelding og noen fagplaner for Helse- og sosialsektoren har vært utarbeidet parallelt med kommuneplanprosessen. Rådmannen oppfatter at de sentrale satsingene, målene og strategiene i pågående og vedtatte planer er godt ivaretatt.

Gjeldende kommuneplan *Styrke i muligheter* er gjennomgått og viktige langsiktige satsinger fra den er videreført i ny plan. Dette gjelder bl.a. mål og strategier i satsingsområdet *Klimabyen*, mål om å styrke kommunen som landsdelshovedstad i satsingsområdet *Byen som drivkraft*. Det samme gjelder mål og strategier som handler om å øke kvalitet i byrom og nærmiljø og legge til rette for at alle innbyggerne skal ha mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet i satsingsområdet *Byen det er godt å leve i*.

Overordnede føringer fra satsingsområdet *En organisasjon i utvikling* er videreført i nytt planforslag under kapittelet *Forutsetning*. Hvordan kommunen bør rigge egen organisasjon for å møte fremtidens utfordringer vurderes å være en forutsetning for planen, og ikke et eget satsingsområde.

Sentrale utviklingsområder fra planprogrammet kan finnes igjen i planforslaget slik:

<i>Tema i planprogrammet:</i>	<i>I planforslaget:</i>
<ul style="list-style-type: none">Planlegge for fremtidige endringer i befolkningssammensetning	Er gjennomgående i alle satsingsområdene og overordnet arealstrategi - både å tiltrekke og beholde flere unge og legge til rette for et samfunn der en økende grad av befolkningen blir eldre. Satsingsområdet <i>Byvekst med kvalitet</i> viser hvordan kommunen vil legge til rette for en byutvikling som tar hensyn til endringer i befolkningens sammensetning og ivaretar behovet for redusert klimagass og god beredskap gjennom kompakt byutvikling med økt kvalitet i byrom og nærmiljø.
<ul style="list-style-type: none">Sikre barn og unge god oppvekstUtvikle et sosialt bærekraftig samfunn som er likestilt,	<i>Deltakelse og tilhørighet</i> omhandler innsatsen for at alle innbyggere skal oppleve økt livskvalitet, trygghet og inkludering. Fokus settes på de som faller utenfor. Et

<p>inkluderende og trygt for alle, hvor alle opplever tilhørighet</p>	<p> eget mål omtaler barn og unge spesielt. I tillegg vil denne satsingen inngå som del av arbeidet med posisjonen <i>Inkluderende storby</i> og <i>Attraktiv opplevelsesby</i>, herunder satsing på barnas by og barnas kulturby.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere hvordan klimavennlig og mer robust samfunnsutvikling kan bli et mer gjennomgående tema på flere områder 	<p>Bærekraftig utvikling er lagt som premiss for planen og behovet for å styrke beredskapsarbeidet i samarbeid med andre aktører er behandlet særskilt som en viktig forutsetning for planen. Det legges til rette for en bærekraftig økonomi som tar hensyn til samfunnsutfordringene og ivaretar økonomisk handlingsrom på lang sikt.</p> <p>Hvordan kommunen vil svare på klimautfordringen og andre globale megatrender som demografiske utfordringer digitalisering, urbanisering og globalisering er vurdert som avgjørende for alle satsingsområdene. Klimavennlig samfunnsutvikling er omtalt gjennomgående som mål og strategier på alle satsinger.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegge for et innovativt, konkurransedyktig og attraktivt næringsliv og for Kristiansand som skapende by med rom for gûnderskap og mangfoldig og rikt kunst- og kulturliv 	<p>Satsingsområdet <i>Kompetanse for verdiskaping</i> har mål om å utvikle en ledende kompetanseby som sikrer at innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse, hvordan en vil legge til rette for et variert og innovativt næringsliv og hvordan Kristiansand skal bli attraktiv for arbeidsgivere og arbeidstakere.</p> <p>Kunst- og kultur gjenfinnes i planen både under mål om å utvikle en vekstkraftig landsdelshovedstad, som del av verdiskapingen, som viktig bidrag til å skape tilhørighet og deltakelse og som del av byutviklingen med økt kvalitet i byrom og nærmiljø.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere hvordan kommunen må prioritere, og utvikle egen organisasjon og tilrettelegge for en innovasjonskultur og arbeidsformer for å nå ønsket utvikling 	<p>Rammebetingelser innenfor økonomi, arbeidsgiverområdet og innovative tjenester er behandlet i planforslaget som forutsetninger for at kommunen skal lykkes med sine satsinger. Organisasjonen må være rigget for å møte fremtidens behov og kommunen er avhengig av samhandling med omverdenen for å lykkes i dette.</p>

Overordnet arealstrategi for en kompakt by:

Planprogrammet viser til at utfordringer på grunn av byvekst, endringer i befolkningen og ambisjoner og krav til en grønn og klimavennlig byutvikling skaper behov for en revidert langsiktig byutviklingsstrategi som også blir et godt virkemiddel for å tilrettelegge for et mer sosialt bærekraftig og inkluderende samfunn der innbyggerne kan leve et godt liv.

Arealstrategi gir med bakgrunn i satsingsområdene i samfunnsdelen og de globale utviklingstrendene overordnede føringer for kommunens utvikling i et langsiktig perspektiv. Mer konkret oppfølging og presisering skal skje i kommuneplanens arealdel og kommunens øvrige arealplanlegging.

De 4 fremtidsbildene for Kristiansand 2041 har vært presentert for kommunens politikere og Vest-Agder fylkesutvalg og vært grunnlag for egne debatt- og medvirkningsmøter. Innspillene fra disse og i medvirkningsprosessen ellers har vært viktige for den løsningen som legges fram.

Hovedgrepet i ny arealstrategi er at Kristiansand skal styrkes som landsdelshovedstad ved å utvikles til en kompakt by med urbane kvaliteter som utnytter nærheten til sjøen som en ressurs. Det skal utvikles tette, mer attraktive og levende sentre med stor grad av funksjonsblanding. Kvadraturen med randsoner skal utvikles til et attraktivt, vitalt og identitets bærende senter med handle, kultur- og tjenestetilbud for hele regionen. Trekanten Kvadraturen, Eg og UiA styrkes gjennom å styrke og utvikle innovasjonsområder og klynger innen næring, kompetanse, helse og kultur.

En mer **kompakt by ved sjøen** svarer på Kristiansands utfordringsbilde. Byen må ta mer radikale grep for å bedre ivareta nasjonale føringer om samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem, levende by- og tettstedssentre og helse og trivsel, herunder ta hensyn til et samfunn der en større andel av innbyggerne blir eldre. Hovedgrepet følger opp momenter fra alle de tre bærekraftsprinsippene:

- *Økologisk*: vil gi mindre arealforbruk pr. innbygger, minsker behovet for bilbasert transport, legger til rette for at folk kan gå og bruke sykkel til daglige behov
- *Sosialt*: vil gi mulighet til å utvikle mer varierte senter og bomiljø der funksjoner en trenger i hverdagen ligger i gang-/sykkelavstand, gi mer levende, varierte og gode byrom, vil frigjøre og utvikle fellesområder/ senterområder, noe som også vil bidra til at eldre kan bo trygt hjemme lenger, samt bringer inn nye kvaliteter som styrker byens identitet som en by ved sjøen
- *Økonomisk*: mindre transportkrevende tjenestetilbud, mindre dyr infrastruktur, bedre grunnlag for å utvikle kollektivtransporten, mer attraktiv for næringsutvikling

Overordnede strategier for all arealplanlegging (punktene 1- 9) videreføres i all hovedsak fra gjeldende plan. I tillegg legges det mer vekt på å utvikle senterområder med leiligheter, dagligvarebutikk, andre tjenester og sosiale møteplasser tilpasset det omlandet de skal betjene, samt å tilrettelegge for et samfunn der en større andel av innbyggerne er eldre.

På sikt anbefales en noe **endret senterstruktur i øst** (Korsvik). Ved sin attraktive beliggenhet ved fjorden vil dette området kunne videreutvikles til et mer levende, kompakt senterområde med bolig, næring og tjenestetilbud som kan tilføre ny identitet og urbane og attraktive kvaliteter for en allerede bebygd del av byen. Dette kan på sikt forsterke bydelen. Planen forutsetter at før dette området kan videreutvikles skal det foreligge en revidert overordnet arealplan som også avklarer konsekvensene for omkringliggende områder og funksjonsdeling knyttet til Rona. Dette er viktig for å skape forutsigbarhet for utvikling av området.

Rådmannen vurderer at arealstrategien bygger godt opp under hovedstrategiene i samfunnsdelen, herunder behovet for å planlegge for et samfunn med økt andel eldre. Arealstrategien har også tatt hensyn til arealbehov knyttet til bærekraftig tjenesteutvikling sentralt.

Virkemidlet for å gjennomføre ny arealstrategi ligger i **rekkefølgen på prioritering** av lokalisering av besøks- og arbeidsintensive virksomheter og lokalisering av boligbygging og fortetting. Dette er en vesentlig forutsetning for å lykkes.

Bystyret forutsatte en snarlig revisjon av arealdelen etter at samfunnsdelen er vedtatt. Regjeringen og samarbeidspartiene er blitt enige om å anbefale Stortinget at kommunene Kristiansand, Songdalen og Søgne slås sammen. Kristiansand kommune vil ikke starte arbeidet med kommuneplanens arealdel før dette er avklart.

For å styre utviklingen i ønsket retning før det foreligger ny arealdel vil kommunen benytte boligprogrammet og egen planlegging mer aktivt.

Hvordan planen ivaretar overordna føringer

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging er fulgt opp slik:

- Kunnskapsgrunnlaget er basert på kommunens Statistikkportal og årlig oppdatert dokument Kristiansands utfordringsbilde. Dette omhandler rammebetingelser og styring, strukturelle forhold, folkehelse og levekår, areal og utbygging.
- Planarbeidet er drøftet i regionalt planforum i arbeidet med både planprogram og planutkast. I tillegg har fylkeskommunen deltatt i prosjekt Kristiansand 2041 som har gitt innspill til overordnet arealstrategi.
- Planarbeidet har vært målrettet mot kommunens viktigste utfordringer og dokumentet er forsøkt forenklet i forholdet til tidligere dokumenter.
- Digital plandialog er forsøkt ut i informasjons- og medvirkningsarbeidet.
- Regjeringens føringer knyttet til temaene samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem, levende by- og tettstedssentre og helse og trivsel er nedfelt i egne mål og strategier i planforslaget.

Regionplan Agder 2020 er gjennomgått. Planforslaget vurderes å samsvare godt med regionplanens satsinger. Mye av dette er videreført fra gjeldende kommuneplan. Innholdet i tidligere satsingsområde *Klimabyen* i gjeldende plan er i nytt planforslag valgt å være gjennomgående for alle satsingsområder. Tanken med å gjøre klimautfordringene gjennomgående er også informert om og drøftet med sentrale aktører og kommunale ressurser som har vært med i innledende arbeid for det som skal bli «Veikart Agder», et veikart for hvordan regionen skal bidra i det grønne skiftet og utvikle lavutslippssamfunnet.

Planprogrammets øvrige føringer er lagt til grunn i behandlingen av de tema som er prioritert under planens satsingsområder.

Behandling av innspill

Formelle høringsinnspill som kom ved oppstart av planarbeidet og som var vedlagt ved behandling av planprogrammet er vist og kommentert i vedlegg 2. Innspill til selve planinnholdet er nå nærmere kommentert. Vedlegget inneholder også noen nye innspill som har kommet inn etter høringsfristen. Rådmannen vurderer at svært mange av høringsinnspillene er vektlagt i planforslaget. En del tema har ikke vært relevante for dette plannivået og vil kunne bli fulgt opp i kommunens øvrige planarbeid.

Innspillene som har kommet inn gjennom den brede medvirkningsprosessen er oppsummert i vedlegg 3. Mange av innspillene fra innbyggere og organisasjoner oppleves som samstemte og er i stor grad fulgt opp i planforslaget. Tilbakemeldingen viser også at mange innbyggere og organisasjoner har et positivt forhold til byen.

Konklusjon

Kommuneplanen skal ivareta mange hensyn og høringsforslaget *Kristiansand mot 2030* har blitt til i en bred medvirkningsprosess der innspill fra både barn og unge, sentrale aktører og innbyggere ellers er godt ivaretatt.

Rådmannen vurderer at forslaget som legges fram til behandling ivaretar både føringer fra fastsatt planprogram, innspill og bystyrets generaldebatt. Dokumentet oppleves videre å være godt politisk forankret. Det blir nå viktig å høre innbyggerne, sentrale partnere og andre høringsinstansers synspunkter.

Punkt 64/17: Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Bilag

Vedtak OPPVEK, 21032017, Sak 18/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedtak OPPVEK, 25042017, Sak 27_17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om utearealer.docx

Vedtak BYSTYR, 31052017, Sak 58/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedtak BYUTVIK, 09032017, Sak 52/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedlegg 1 Utdrag av kommuneplanens bestemmelser § 9.pdf

Arealpolitiske føringer og prinsipper for offentlige utearealer til lek, rekreasjon og idrett

Saksprotokoll

Vedtak BYUTVIK, 09032017, Sak 52/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedlegg 5 og 6.pdf

Vedtak OPPVEK, 25042017, Sak 27_17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om utearealer.docx

Vedtak FORMAN, 22032017, Sak 46/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

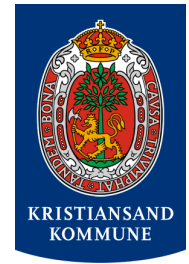
Vedtak OPPVEK, 21032017, Sak 18/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedtak OPPVEK, 21032017, Sak 18/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedtak OPPVEK, 21032017, Sak 18/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedtak OPPVEK, 21032017, Sak 18/17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Vedtak FORMAN, 10052017, Sak 64_17, Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal.docx

Dato 14. februar 2017
Saksnr.: 201613390-1
Saksbehandler Eirik Heddeland Martens

Saksgang

By- og miljøutvalget
Oppvekststyret
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

09.03.2017
21.03.2017
22.03.2017
29.03.2017

Kommuneplanens bestemmelser § 9 om uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett

Sammendrag

I etterkant av vedtak av kommuneplanen i 2011 har det i reguleringsplaner som ligger inntil eller i nærheten av skoler dukket opp spørsmål om, og konflikter rundt, hvordan kommuneplanens bestemmelser § 9 skal tolkes. § 9 omhandler blant annet nærmiljøpark i tilknytning til grunnskoler, samt prinsippet om at nærmiljøpark gjelder som kvartalslek for nye boligprosjekter

Konflikten som har oppstått i flere reguleringsplanprosesser har vært knyttet til om nærmiljøparken i skolegården også skal fungere som lekeplass for omkringliggende nye boligprosjekter. Det har kommet synspunkter på at det må avsettes egne kvartalslekeplasser i tillegg til nærmiljøparken. Videre har det i noen tilfeller blitt reist spørsmål om nærmiljøpark i det hele tatt kan være en del av skoletomten.

Vest-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder uttalt seg om temaet i forbindelse med regulering av et nytt boligfelt inntil Justvik skole. Fylkeskommunen har i sin uttalelse sagt at deres forståelse av kommuneplanbestemmelsene er at nærmiljøpark skal ligge ved siden av eller i nærheten av skolens eksisterende utearealer. Fylkesmannen har oppfordret kommunen til å regulere deler av boligområdet som grenser inntil skoletomten til friområde med tilhørende bestemmelser om opparbeidelse av sandleketilbud og kvartalslekeplass-elementer.

Administrasjonen har i sakene ment at kommuneplanen fra 2011 klart sier at skolegården skal utvikles til nærmiljøpark og at denne gjelder som kvartalslekeplass for omkringliggende boliger, gamle som nye.

Rådmannen mener bystyret bør tolke og klargjøre hvordan bestemmelsene skal forstås og praktiseres. Det er uheldigvis at dette spørsmålet skal dukke opp i mange reguleringsplanprosesser.

Rådmannen mener erfaringer med dagens kommuneplanbestemmelser i det vesentlige er gode. For nye utbyggingsområder fungerer de godt. I fortettingsprosjekter er det gode erfaringer og det er her de største gevinstene ligger. Utfordringene har kun oppstått der det har vært nye boligprosjekter i nærheten av eksisterende skoler.

Samlokalisering vil styrke og trygge skolene som møteplass for nærmiljøet. Det er et mål i seg selv at skolen appellerer til ulike grupper i befolkningen.

Rådmannen mener lekeplasstrukturen i kommuneplanen fra 2011 er godt tilpasset både en utbyggingsmodell med fortetting og transformasjon, samt for utvikling av nye boligfelt. Bestemmelsene fremmer en miljøvennlig byutviklingsform ved at man kan oppruste eksisterende lekeplasser fremfor å avsette nye areal til lek ved nye boligprosjekter innenfor eksisterende bebygde områder. Dette gir også en driftsgevinst for kommunen ved at det ikke kommer en ny lekeplass til i samme nærområde som det finnes en eksisterende lekeplass fra før. Viktigst er likevel at lekeplasstrukturen sikrer større og mer kvalitative lekeplasser for barn. Samme tankegang bør legges til grunn for plassering og utforming av nærmiljøparker i tilknytning til eksisterende skoler og oppvekstsentre. Disse skal både være skolegård og felles leke- og møteplass for nærområdet.

Det bør startes en kartlegging for å avklare hvilke skoletomter det eventuelt er behov for å utvide for å realisere visjonen om skolegård som nærmiljøets møteplass. Eventuelt behov for arealutvidelser vurderes ved rullering av kommuneplanen.

Rådmannen mener kommuneplanbestemmelsene må forstås slik at nærmiljøparken er en del av skolegården, og at denne fungerer som kvartalslek og møteplass for nærområdet.

Forslag til vedtak

1. Bystyret mener kommuneplanens bestemmelser § 9 skal forstås slik at nærmiljøparker i tilknytning til grunnskoler skal være en del av skolengården. Nærmiljøparken ivaretar kravet til kvartalslekeplass for omkringliggende områder innenfor kommuneplanens avstandskrav for kvartalslek.
2. Det iverksettes en gjennomgang av eksisterende grunnskoletomter der det kartlegges tomtestørrelser, fremtidige skoleutvidelsesbehov – og arealreserver, samt om det finnes nærmiljøparkfunksjon og eventuelt arealbehov til denne. Behov for utvidelser av tomteareal vurderes ved rullering av kommuneplanen.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Vedlegg:

Vedlegg 1: Utdrag av kommuneplanens bestemmelser § 9

Vedlegg 2: Saksfremlegg fra behandling av «arealpolitiske føringer og prinsipper for offentlige utearealer til lek, rekreasjon og idrett»

Vedlegg 3: Saksprotokoll fra behandling av «arealpolitiske føringer og prinsipper for offentlige utearealer til lek, rekreasjon og idrett»

Bakgrunn for saken

I etterkant av vedtak av kommuneplanen i 2011 har det i reguleringsplaner som ligger inntil eller i nærheten av skoler dukket opp spørsmål om, og konflikter rundt, hvordan kommuneplanens bestemmelser § 9 skal tolkes.

§9 omhandler Uteareal for opphold, lek, rekreasjon og idrett. Denne lyder (utdrag):

- *Det skal etableres nærmiljøpark i tilknytning til grunnskoler i alle nye utbyggingsområder. Nærmiljøparken skal være minimum 15 dekar og legges i tilknytning til annen grønnstruktur. Nærmiljøpark gjelder også som kvartalslek innen gitte avstandsgrenser for kvartalslekeplass/tilbud. 7'er fotballbane skal integreres i nærmiljøparken. I boligområder med bymessig preg skal arealer for lek, rekreasjon og eventuelt idrett samlokaliseres i nærmiljøpark. Det skal settes av minst 4,25 dekar til formålet.*

Kommuneplanens § 9 har videre krav til lekeplasser til nye boligutbygginger (utdrag):

- *Ved utbygging i nye eller etablerte utbyggingsområder skal det etableres/være etablert kvartalslekeplass/tilbud, med integrert sandleketilbud på minimum 2,25 dekar, maksimalt 400 meter i luftlinje fra bolig. (.....) Maksimalt 600 boenheter kan være tilknyttet én kvartalslekeplass. Det skal etableres/være etablert sandlekeplass/tilbud på minimum 250 m², maksimalt 100 meter i luftlinje fra bolig ved utbygging i nye eller etablerte utbyggingsområder. (.....) Maksimalt 100 boenheter kan være tilknyttet én sandlekeplass.*

Kommuneplanens § 9 kan leses i sin helhet som vedlegg.

Konflikten som har oppstått i flere reguleringsplanprosesser har vært knyttet til om nærmiljøparken i skolegården også skal fungere som lekeplass for omkringliggende nye boligprosjekter etter skoletid, eller om det skal avsettes egne kvartalslekeplasser. Videre har det i noen tilfeller blitt reist spørsmål om nærmiljøpark i det hele tatt kan være en del av skoletomten. Administrasjonen har i sakene ment at kommuneplanen fra 2011 klart sier at nærmiljøparken inne i skolegården også skal fungere som nærmiljøpark og kvartalslekeplass for omkringliggende boliger.

Ved regulering av et nytt boligprosjekt på Justvik (felt B33) som ligger inntil Justvik skole, har Vest-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder uttalt seg om temaet.

Fylkeskommunen skrev i sin uttalelse:

I kommuneplanens bestemmelser § 9 står det «Det skal etableres nærmiljøpark i tilknytning til grunnskoler i alle nye utbyggingsområdet». Fylkeskommunens forståelse av «i tilknytning til» er at nærmiljøpark skal ligge ved siden av eller i nærheten av skolens eksisterende utearealer.

Fylkesmannen skrev følgende:

For reguleringsplaner i nærheten av skoler har etablering av kvartalslekeplasser i skolegård vært et tilbakevendende tema. Kommunen har løst dette på en god måte på arealene rundt Vågsbygd skole og Vågsbygd kirke. Her ligger nærmiljøpark og kvartalslekeplass i tilknytning til skoleområdet og ikke i skolegården. Denne arealdisponeringen er Fylkesmannens miljøvernnavdeling positiv til. Fylkesmannens forståelse av hva som lå i begrepet «i tilknytning til» har vært at arealene da ligger ved siden av/i nærheten av skolens eksisterende uteareal og utfyller dette, eksempelvis som ved Vågsbygd skole. Miljøvernnavdelingen vil oppfordre kommunen om å løse etablering av nærmiljøpark og kvartalslekeplass på en lignende måte som på arealene rundt Vågsbygd skole og Vågsbygd kirke, eksempelvis ved å regulere

felt B1 til friområde med tilhørende bestemmelser om opparbeidelse av sandleketilbud og kvartalslekeplass-elementer.

Rådmannen mener bystyret bør tolke og klargjøre hvordan bestemmelsene skal forstås og praktiseres. Det er u hensiktsmessig at dette spørsmålet skal dukke opp i mange reguleringsplanprosesser.

Denne saken omhandler ikke sandlekeplasser for barn under skolepliktig alder. Dagens praksis for sandlekeplasser fungerer godt.

Historikk – Før kommuneplanen av 2011

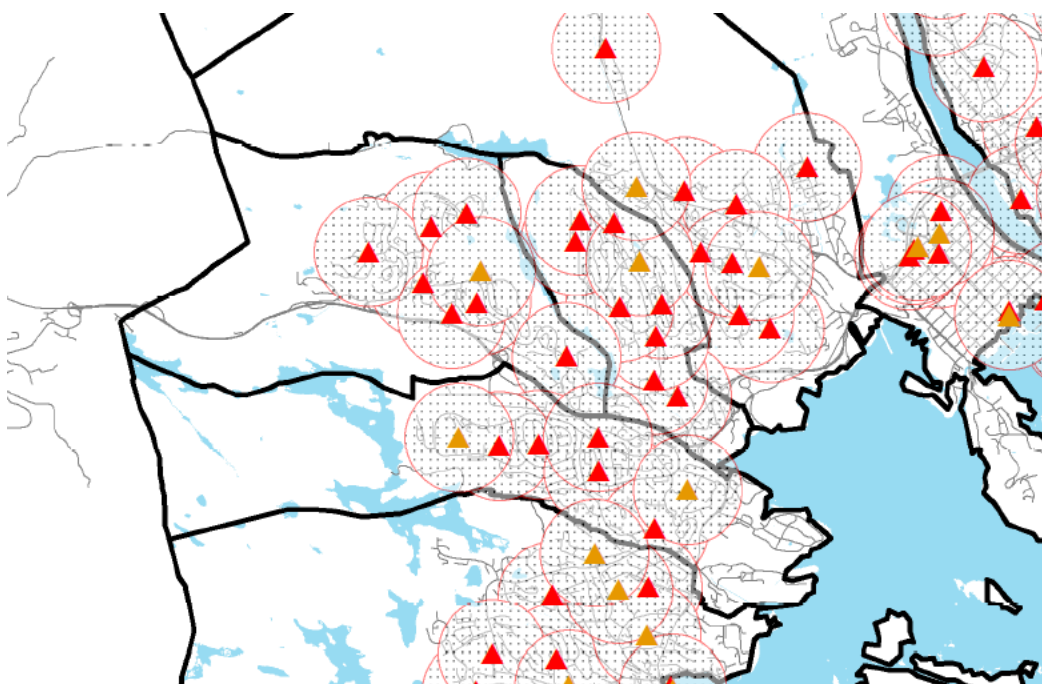
Før gjeldende kommuneplan ble vedtatt gjaldt det egne vedtekter (hjemlet i plan- og bygningslovens § 69) for krav til areal, arealkvalitet og lokalisering av utendørs anlegg for lek og rekreasjon i utbyggingsområder. Kravene den gang var (kortversjon):

- "Sentralt lekefelt", 6-7 daa, pr. 600 boenheter. Maks avstand fra bolig 400m.
- "Sentralt ballfelt", inntil 6 daa, pr. 600 boenheter. Maks avst. 400m.
- "Kvartalslekeplass", 1-2 daa, pr. 200 boenheter. Maks avst. 200m.
- "Sandlekeplass", min 100 m² / pr 25. boenheter / ikke avstandskrav.

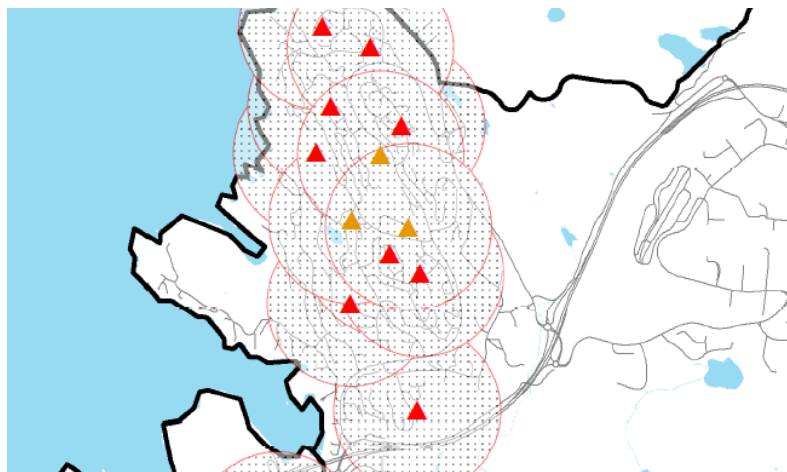
Reglene var i sin tid laget for, og tilpasset til store boligutbygginger i ubebygde områder (boligfelt). De gamle reglene håndterte ikke urban utbygging på en god måte. Eksempelvis måtte et leilighetsbygg med 100 leiligheter sette av fire sandlekeplasser på egne grunn. Selv for nye boligfelter fungerte reglene dårlig, siden feltene nå har høyere utnyttelse enn tidligere. I nye boligfelter ble resultatet mange små lekeplasser med lav kvalitet som lå tett. Ofte så mange at ikke alle ble brukt. For reguleringsplanprosessene og boligutbyggere var likevel regelverket forutsigbart, selv om det gav dårlige løsninger. Skulle man bygge et boligprosjekt med 200 boliger, visste man at det måtte settes av en kvartalslekeplass og åtte sandlekeplasser på tomta.

Dagens byutvikling har fokus på transformasjon, fortetting og urbanisering innenfor allerede bebygde områder. Det var bred enighet om at reglene som gjaldt frem til 2011 var gått ut på dato. Kommunen skåret den gang relativt dårlig på brukertilfredshet for lekearealer i nærmiljøet.

Under følger to eksempler på dagens dekning for kvartalsleketilbud og nærmiljøparker:

Kartet viser situasjonen på Slettheia, Hellemyr og Grim. Kvartalslek er vist med rød trekant, nærmiljøpark gul trekant. Sirklene er dekningsområdet til hver lekeplass slik avstandskravene er gitt i kommuneplanen. Sandlekeplasser finnes i tillegg innenfor samme område. De fremkommer ikke på kartene.

Situasjonen på Hånes.

Kartene viser at mange områder har betydelig overdekning på lekeområder for barn i skolealder, med opptil flere kvartalslekeplasser innenfor dekningsområdet til nærmiljøpark

Prosessen bak kommuneplanen av 2011

Parkvesenet og skoleetaten har fra 1996/97 samarbeidet om å utvikle skolegårdene. Utvikling av skolegård som møteplass for nærmiljøet kom inn i skolebehovsplanen i 2001. Kommunedelplan for idrett og friluftsliv, fra 2003, har inne prinsippet om å ruste opp alle skolegårdene til nærmiljøparker.

Gjeldende kommuneplan ble vedtatt i 2011 etter en lengre prosess. Utomhusarealer og lekeplasser var et stort tema og det ble vedtatt en helt ny lekeplasstruktur og vedtatt nye normaler for utomhusanlegg. Se vedlagt saksfremstilling og vedtak fra 2010.

Lekeplassprinsippene fra før 2011 ble vesentlig endret. Fokuset gikk bort fra å telle antall boenheter, til heller å fokusere på avstand til lekeplass, størrelse og bedre kvalitet på opparbeidelsen. Dette prinsippet var det brei enighet om, både i fagmiljøet og politisk. Poenget var å samle og styrke. Antall lekeplasser skulle bli færre, men hver plass større og bedre. Målet var samlokalisering av flest mulig arealer og anlegg for lek, rekreasjon og utendørs idrett, slik at en får større og mer attraktive anlegg med tilbud til mange brukergrupper. I praksis innebærer dette at dersom det finnes sand- og kvartalslek innenfor avstandskravene vil ikke nye boligutbygginger måtte avsette egne nye lekeplasser. Det blir i stedet for stilt krav til oppgradering av eksisterende lekeplasser, dersom lekeplassene ikke tilfredsstillter kvaliteten gitt i kommunens normaler for utomhusanlegg.

Kommuneplanen endte opp med en lekeplasstruktur med tre nivåer:

- **Sandlekeplass:** Små møte- og lekeplasser nær bolig, designet for barn opp til skolealder med foreldre. Sandlekeplassen kan ligge alene, innpasses i kvartalslekeplass eller annen offentlig grønnstruktur.
- **Kvartalslekeplass:** Større møte- og lekeplasser med ballfelt, designet for barn i grunnskolealder. Kvartalslekeplassen kan ligge alene, eller innpasses i annen offentlig grønnstruktur/nærmiljøpark.
- **Nærmiljøpark:** Store, kombinerte møte-, leke- og aktivitetsområder på skoler og friområder, for hele nærmiljøet. Anleggene kan inneholde flere enkeltstående «nærmiljøanlegg» og mindre idrettsanlegg.

I arbeidet ble nærmiljøparkene definert som lokalmiljøets sentrale møte- og aktivitetsområde, der flest mulig funksjoner legges i - eller ved - nærmiljøparkene. Nærmiljøparker lokaliseres i tilknytning til skoler, sentralt i urbane boligfelt.

Arbeidet endte opp i dagens kommuneplanbestemmelser § 9.

Bildet viser nærmiljøparken på Krossen skole.

Fra utdanningsdirektoratets informasjon om «fysisk læringsmiljø», siteres følgende: *Skolens utearealer skal betjene ulike aktiviteter, både organiserte og uorganiserte, både innenfor og utenfor skoletid. Skolens uteområder vil ofte være en del av nærmiljøets aktivitetstilbud, både mhp. sport, lek og forskjellige arrangementer. Uteanlegget med møblering og utstyr skal være tilgjengelig og brukbart for alle.*

Rådmannens vurdering

Erfaringer med de nye kommuneplanbestemmelsene er i det vesentlige gode. For nye utbyggingsområder fungerer de godt. Vi får større og bedre sand- og kvartalslekeplasser. Det blir noen færre enn tidligere, men alle har en sandlek innen 100 m fra sin bolig (gangavstand for små barn) og kvartalslek innen 400 m (gangavstand for litt eldre barn). Der vi avsetter nye skoletomter i nye utbyggingsområder avsettes det nok plass til både skole og nærmiljøpark. I fortetningsprosjekter er det gode erfaringer og det er her de største gevinstene ligger. I de fleste saker finnes det eksisterende lekeplasser innenfor avstandskravene, og lekeplassene blir oppgradert og fornyet som del av utbyggingen. I enkelte tilfeller har det som del av et fortetningsprosjekt blitt etablert nye sand- eller kvartalslekeplasser der det eventuelt ikke fantes i nærmiljøet.

Utfordringene har kun oppstått der det har vært nye boligprosjekter i nærheten av eksisterende skoler. Hovedprinsippet som administrasjonen har lagt til grunn, er at nærmiljøparken som finnes i tilknytning til skolen, som regel som del av skolegården, skal fungere som kvartalslekeplass innenfor gitte avstandskrav (400 m). Det er på dette punktet uenighetene har oppstått, der enkelte synspunkter i kommunens administrasjon, barn i nærområdet, til dels skolene selv, og i siste runde, fylkesmann og fylkeskommune mener at kommuneplanbestemmelsene må forstås slik at det må settes av en egen kvartalslek og/eller nærmiljøpark utenfor skoletomten, som da måtte komme i tillegg til skolegården.

Kommunens administrasjon har frem til nå lagt følgende praksis til grunn for eksisterende skoletomter:

- Hovedprinsippet er at skolegården kan være nærmiljøpark og kvartalslekeplass. Dette dekker behovet eksisterende boliger og nye boligprosjekter i nærmiljøet rundt skolen har for lekeplass.
- Eksisterende skoletomter ser alle litt forskjellige ut (størrelse, antall elever, reguleringsformål, utforming, eksisterende bygningsmasse, ulike fremtidige utvidelsesbehov etc.). Ved regulering vurderes det i hver enkelt sak om skolegården skal være nærmiljøpark og kvartalslekeplass. Saken avklares ved oppstart av regulering.
- Oppvekstsektoren er kommunens fagmyndighet på skole, og en tett dialog skal føres i hver planprosess. Samarbeidet skal finne sted før det gis eksterne signaler om hvordan et lekeplasstilbud skal løses i den enkelte plansak for boligutbygging. Parkvesenet og plan-, bygg og oppmålingsetaten har ansvaret for å medvirke til at dette skjer.
- Skoletomt med nærmiljøpark reguleres til tjenesteyting – undervisning (siden hovedformålet er skole, der skolegård og lekeapparater er en del av et slikt anlegg).

Enkelte skoler har vært bekymret for at beboere i området vil bruke skolens utearealer i skoletiden dersom arealene også skal fungere som nærmiljøpark for området. Andre aktører har også tatt til ordet for at barn ikke får tilstrekkelige lekearealer dersom skoletomten er den eneste nærmiljøparken/kvartalslekeplassen i området. Spesielt er det knyttet bekymring til at barn kan miste lekearealer dersom skolene senere har behov for å utvide bygningsmassen. Det har også vært tatt opp som problematisk at ikke utbyggere har måtte avsette arealer til kvartalslek på egne arealer når de fremmer reguleringsplaner for boligutbygging. Rådmannen mener prinsippene er behandlet i saken som lå til grunn for vedtaket av kommuneplanbestemmelsene. Her siteres:

Det er viktig å merke seg at en del anlegg ved eksisterende skoler ikke har – eller kan få – så mye areal som vi foreslår for skoler i nye utbygginger. Vi foreslår også at nærmiljøparkene ved barneskolene dekker kvartalsleketilbud innen gitte avstandskrav fra bolig. Kvartalsleketilbud skal i hovedsak dekke barneskolegruppa, og alle disse er jo på skolen. Det er uproblematisk om noen barn bruker anlegget etter skoletid i regi SFO, samtidig som andre barn bruker anlegget fritt. Nærmiljøparkene ved skoler skal nettopp være åpne, tilgjengelige anlegg. Både for utbygger og kommunen som senere anleggseier, er det gunstig at kvartalslek integreres i nærmiljøpark, og modellen går ikke på noen måte ut over barna i nærmiljøet.

Kommuneplanens bestemmelser har for nye områder krav til 15 daa nærmiljøpark. Videre beregnes det 7 daa til skolebygning og 3 til atkomst, parkering o.l. Til sammen 25 daa for nye skoler for ca 450 elever i nye områder. Kommuneplanens bestemmelser har for områder med bymessig preg krav til 4,25 daa nærmiljøpark. Dagens skoletomter har varierende størrelse.

Oppvekstsektoren har vært bekymret for at skoleutvidelser kan bli hindret dersom deler av skoletomten skal fylle en nærmiljøparkfunksjon.

Rådmannen mener utvidelser av eksisterende skoler er viktig og nødvendig fremover. Skoleutvidelsesbehov skal ha førsteprioritet. Nødvendig uteareal ved en skole dimensjoneres ut fra antall elever. Det vil være skolens behov – antall elever – som er bestemmende for størrelsen på skolegården. Nærmiljøets behov for kvartalslek til barneskolegruppa er definert til min. 2 daa, noe alle skolegårdene tilfredsstiller med god margin.

Rådmannen forstår fylkesmannens og fylkeskommunens syn slik at det skal avsettes en egen kvartalslek og/eller nærmiljøpark utenfor skoletomten, og at dette kommer i tillegg til de uteoppholdsarealer og lekefunksjoner som uansett må finnes som en del av skolegården. Rådmannens vurdering er at det kan gi dobbelt opp med lekearealer rett ved siden av

hverandre, om enn da med noe ulik utforming eller forskjellige lekeapparater. Dette virker lite hensiktsmessig.

Dagens bestemmelser i kommuneplanen er forutsigbar for reguleringsplanprosessene og boligutbyggere, dersom det praktiseres slik at nærmiljøparken i skolegården gjelder som kvartalslek innfor gitte avstandskrav. Dersom fylkeskommunens og fylkesmannens syn skal legges til grunn vil utbyggingsområder, uavhengig av størrelse, som ligger inntil etter i nærheten av skoler måtte avsette plass til kvartalslek på eget område, selv om skolen allerede skulle ha en fullt oppgradert nærmiljøpark med kvartalslekeplassefunksjon.

Samlokalisering vil styrke og trygge skolene som møteplass for nærmiljøet. Det er et mål i seg selv at skolen appellerer til ulike grupper i befolkningen.

Kommunen sett under ett vil ha investerings- og driftsfordeler med en felles nærmiljøparkfunksjon på skolen fremfor å drifte to anlegg.

Økt bruk av skolene fører til større vedlikeholdsbehov. Dette søkes innarbeidet ved rullering av handlingsprogrammet.

Dersom en skulle gå tilbake til praksis før kommuneplanen 2011, og etablerer egne kvartalslekeplasser nær nærmiljøparkene på skolene, vil dette bety at utbygginger må avsette minimum 2 daa til lek nær skolegården, og med funksjoner og utstyr for samme målgruppe som går på skolen. I nye utbygginger kommer dette i tillegg til de 15 daa som avsettes til nærmiljøpark på selve skoletomta. Hver ekstra kvartalslekeplass vil koste 3-4 mill. ekstra i investeringsutgifter for utbyggingsområdet, i tillegg til at aktuelt areal ikke kan utnyttes til boligformål. Ved fortettinger og mindre utbygginger vil det ikke ytes bidrag fra utbyggingsprosjekter til oppgradering av nærmiljøparken i skolegården eller til eksisterende lekeplasser. Eksempelvis bidrar boligutbygginga på Håmoen med kr. 15 000.- pr boenhet, totalt kr 850 000, til oppgradering av nærmiljøparken på Mosby skole. Dette bidraget vil kunne utløse 850 000 i spillemidler i tillegg, dersom en velger tilskudsberettigede anlegg. Både skoleanlegg og kvartalsleketilbud driftes av kommunen. Dersom en skal bygge nye kvartalslekeplasser må kommunen drifte disse i tillegg til normal drift av lekefunksjoner i skolegården. Hver kvartalslek har en årlig driftskostnad på ca. 30 000,-.

Rådmannen mener lekeplasstrukturen i kommuneplanen fra 2011 er godt tilpasset både en utbyggingsmodell med fortetting og transformasjon, samt for utvikling av nye boligfelt. Bestemmelsene fremmer en miljøvennlig byutviklingsform ved at man kan oppruste eksisterende lekeplasser fremfor å avsette nye areal til lek ved nye boligprosjekter innenfor eksisterende bebygde områder. Dette gir også en driftsgevinst for kommunen ved at det ikke kommer en ny lekeplass til i samme nærområde som det finnes en eksisterende lekeplass fra før. Viktigst er likevel at lekeplasstrukturen sikrer større og mer kvalitative lekeplasser for barn. Samme tankegang bør legges til grunn for plassering og utforming av nærmiljøparker i tilknytning til eksisterende skoler og oppvekstsentre. Disse skal både være skolegård og felles leke- og møteplass for nærområdet.

Det bør startes en kartlegging for å avklare hvilke skoletomter det eventuelt er behov for å utvide for å realisere visjonen om skolegård som nærmiljøets møteplass. Eventuelt behov for arealutvidelser vurderes ved rullering av kommuneplanen.

Rådmannen mener kommuneplanbestemmelsene må forstås slik at nærmiljøparken er en del av skolegården, og at denne fungerer som kvartalslek og møteplass for nærområdet.

Eirik Heddeland Martens, 14.02.17

Punkt 65/17: Invitasjon til å delta i prosjektet: Fornyelse og utvikling av lokaldemokratiet i kommuner som slår seg sammen

Bilag

Invitasjon til å delta i prosjektet.pdf

Dato 2. mai 2017
Saksnr.: 201703187-2
Saksbehandler Marianne O Tronstad

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
10.05.2017

Invitasjon til å delta i prosjektet: Fornyelse og utvikling av lokaldemokratiet i kommuner som slår seg sammen

Sammendrag

Som en kommune som skal slå sammen med Songdalen kommune og Søgne kommune, inviterer Kommunal- og moderniseringsdepartementet Kristiansand kommune å delta på ovennevnte konferanse.

Formål og innhold i konferansen fremgår av statsrådets brev datert 3. mars 2017 (vedlagt). Departementet ber spesielt om at invitasjonen behandles av bystyret. Ordføreren anbefaler at formannskapet avklarer dette.

Målgruppen er politikere og representant(er) fra administrasjonen i kommunen med ansvar for lokaldemokratiarbeidet samt representanter fra sivilsamfunnet som kommunen eventuelt ønsker å invitere med seg. *Hver ny kommunesammenslutning kan delta med til sammen 7 personer.*

Videre viser statsråden til KS Lokaldemokratiundersøkelse 2017, men understreker at det ikke er en forutsetning å gjennomføre denne for å kunne delta det prosjektet departementets invitasjon omhandler.

Songdalen kommune og Søgne kommune har pr dags dato ikke tatt stilling til departementets invitasjon.

Forslag til vedtak

Kristiansand kommune er positiv til og aksepterer Kommunal- og moderniseringsdepartementets invitasjon om å delta i prosjektet Fornyelse og utvikling av lokaldemokratiet i kommuner som skal slå seg sammen.

Kristiansand kommune prioriterer ikke deltakelse i KS Lokaldemokratiundersøkelse 2017.

Tor Sommerseth
Rådmann

Eva Berglund Åsland
Organisasjonsdirektør

Vedlegg:

Vedlegg: Invitasjon til å delta i prosjektet: Fornyelse og utvikling av lokaldemokratiet i kommuner som slår seg sammen, datert 09.03.2017

